

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ, ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА КОРПОРАТИВНЕ ПРАВО

УДК 347.783

ФОТОГРАФІЧНИЙ ТВІР ЯК ОБ'ЄКТ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ

Х. Кметик-Подубінська

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79000,
e-mail: khrystyna.kmetyk@lnu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-6572-7134*

Проаналізовано фотографічний твір як об'єкт правової охорони. Досліджено особливості правової охорони фотографій, охарактеризовано їх правову природу, проаналізовано особливості здійснення авторських прав на фотографії. Встановлено, що фотографічний твір може існувати у різних формах, але станом на сьогодні фотографія створюється та існує переважно у цифровій формі, що зумовлює особливості здійснення і захисту прав на неї. Встановлено, що національне законодавство про авторське право не містить визначення фотографічного твору, фотографії та твору, виконаного засобами, подібними до фотографії, що є недоліком правового регулювання. Доведено, що об'єктом правової охорони є саме фотографічний твір, а не фотографія, яка може не мати всіх ознак об'єкта авторського права. Обґрунтовано, що правовий режим фотографічного твору в законодавстві України також не визначено, що є недоліком правового регулювання. Встановлено, що Закон України «Про авторське право і суміжні права» майже не приділяє уваги характеристиці фотографічного твору, лише згадуючи його серед об'єктів авторського права. Доведено, що ознаками фотографічного твору як об'єкта авторського права є творчий характер (як результат творчої діяльності), оригінальний характер (виражається у творчому способі вираження ідеї автора – кадрування, освітлення, фокус, налаштування камери тощо) та об'єктивна форма вираження (як результат перенесення твору зі свідомості автора у вигляді творчого задуму на самостійний матеріальний об'єкт, переважно у цифровій формі). Встановлено, що творчий та оригінальний характер фотографії нерідко ототожнюються як ознаки об'єкта авторського права. Встановлено, що фотографія, інші художні твори, на яких зображено фізичну особу, можуть бути публічно показані, відтворені, розповсюджені лише за згодою цієї особи, а в разі її смерті – за згодою осіб, визначених законом. Доведено, що такий інститут, як свобода панорами, який характеризує можливість знімати на фото об'єкти архітектури, які розташовані у публічних місцях, практично не унормований на рівні закону. Встановлено, що право фотографувати відповідний об'єкт архітектури як об'єкт авторського права належить до особистих немайнових прав архітектора, але такий підхід законодавця видається сумнівним, оскільки фотографування – це спосіб фіксації та відтворення об'єкта архітектурної діяльності як об'єкта авторського права, що є способом використання як правомочності майнового авторського права. Обґрунтовано недосконалість застосування так званої процедури «take down notice», яка передбачена ст. 52-1 Закону України «Про авторське право і суміжні права», оскільки цей позасудовий порядок захисту авторських прав у цифровому

середовищі не застосовується до фотографічних творів, що є недоліком правового регулювання.

Ключові слова: фотографія, інтелектуальна власність, авторське право, цифрове середовище, Інтернет, свобода панорами, твір архітектури, фізична особа, зображення.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vla.2022.74.050>

Постановка проблеми. Одним із поширених об'єктів авторського права є фотографія (фотографічний твір). Кількість фотографій, яку щодня виготовляють її автори, збільшується у геометричній прогресії, оскільки станом на сьогодні фотографію може зробити будь-хто, маючи не обов'язково фотоапарат, а будь-який інший пристрій, завдяки якому можна зробити фотографію. Фотографії на цей час змінили «аналогову» форму у виключно цифрову, а поодинокі випадки створення та використання фотографій не у цифровій формі не змінюють того факту, що ці об'єкти станом на сьогодні можна сміливо називати об'єктами авторського права, які існують винятково у цифровій формі [5, с. 164].

Водночас, незважаючи на чимале поширення використання фотографій у цифровому середовищі, правовий режим цього об'єкта авторського права залишається до кінця не визначеним. Тих норм, які врегульовують окремі аспекти здійснення та захисту прав на фотографічні твори, недостатньо для належного регулювання досліджуваних відносин. Загалом законодавство не встигає за активним розвитком технологій, які зумовили зміну форми існування фотографії (перетворення фотографії з паперової в електронну форму) та які забезпечили швидке поширення фотографій у цифровому середовищі. Все це вказує на актуальність цього наукового дослідження.

Стан дослідження. Фотографічні твори неодноразово були предметом наукового дослідження різних науковців, серед яких О. Штефан, О. Кулініч, С. Мазуренко, О. Улітіна, Г. Дорожко та інші. Водночас ці наукові дослідження проведено відносно давно, і відповідно вони не вирішують усіх проблемних аспектів щодо фотографії як об'єкта авторського права. Також нема і комплексного наукового дослідження щодо правового режиму фотографічного твору та його місця серед об'єктів авторського права, що свідчить про актуальність цього наукового дослідження.

Цілями статті є характеристика національного законодавства, міжнародних нормативно-правових актів, які визначають правовий режим фотографічного твору, обґрунтування висновків щодо вдосконалення правового регулювання досліджуваних відносин.

Завданням статті є визначити особливості правової охорони фотографічних творів, охарактеризувати правову природу фотографій, проаналізувати особливості здійснення авторських прав на них.

Виклад основного матеріалу. Зміна уявлень про традиційні об'єкти авторського права і поява нових, що мають ознаки віртуальності та інтерактивності, проявляються у поєднанні творчого контенту і цифрових технологій.

Цим, власне, і зумовлена необхідність пошуку нових підходів до розуміння інтелектуальної творчої діяльності та авторських прав у цифровому середовищі. Одним із таких об'єктів авторського права в цифровому середовищі є фотографічний твір (фотографія).

Станом на сьогодні фотографія створюється та існує переважно у цифровій формі [5, с. 164], що зумовлює особливості здійснення і захисту прав на неї.

Визначення фотографічного твору у Законі України «Про авторське право і суміжні права» не наведено. У п. 10 ч. 1 ст. 8 цього закону серед об'єктів авторського права містяться фотографічні твори, у тому числі твори, виконані способами, подібними до фотографії. Відзначаємо, що об'єктом правової охорони є саме фотографічний твір, а не фотографія. Звичайно, у повсякденному житті, в тому числі й у юридичній практиці, ці поняття часто вживаються як тотожні. У науковій літературі слушно наголошують, що фотографічний твір і фотографія – це не тотожні поняття, оскільки не всі фотографії можуть належати до об'єктів правової охорони авторським правом [7, с. 4].

Правовий режим фотографічного твору в законодавстві України не визначено, що є недоліком правового регулювання. Закон України «Про авторське право і суміжні права» практично не приділяє уваги характеристиці цього виду твору, лише згадуючи його серед об'єктів авторського права. У науковій літературі такий підхід цілком слушно критикують, оскільки дуже поширений об'єкт авторського права не має відповідного правового регулювання [1, с. 28; 7, с. 4].

Відтак, у зв'язку з відсутністю спеціальних норм, всі загальні положення закону про авторське право поширюються на регулювання відносин, предметом яких є фотографічний твір (фотографія).

Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів вказує, що серед об'єктів авторського права є фотографічні твори, а також твори, які порівнюються до них і які виражені способом, аналогічним до фотографії. Хоча ні визначення фотографічного твору, ні твору, виконаного способами, подібними до фотографії, у Бернській конвенції не міститься.

У вітчизняному законодавстві також не міститься визначень вказаних понять, що, безумовно є недоліком правового регулювання. Окрім того, не до кінця зрозуміло, що собою являє твір, виконаний способом, подібним до саме фотографії (а не до фотографічного твору).

Закон України «Про авторське право і суміжні права» оперує саме поняттями (без визначення їх змісту) – фотографія, фотографічний твір, твір, виконаний способами, подібними до фотографії. Очевидно, що фотографія та фотографічний твір є синонімічними поняттями.

Угода про асоціацію між Україною та ЄС, яка чимало уваги приділяє регулюванню відносин інтелектуальної власності та яка фактично є відображенням відповідних норм європейського законодавства, містить лише одну статтю щодо фотографії як об'єкта авторського права. Зокрема, зі статті 167 Угоди про асоціацію вбачається, що фотографія, безумовно, є об'єктом авторського права, але за умови, якщо вона є оригінальною, тобто фотографія повинна бути власним продуктом інтелектуальної діяльності автора. Такий підхід не вносить нічого нового у розуміння фотографії як об'єкта інтелектуальної власності, оскільки обов'язковою ознакою будь-якого об'єкта авторського права є творчий характер, тобто оригінальність іншими словами. Водночас наголос на обов'язкову наявність оригінальності як ознаки фотографії є важливим з огляду на те, що в подальшому в Угоді про асоціацію вказано, що сторони можуть запровадити охорону інших фотографій. Очевидно, йдеться про фотографії, які або не мають оригінальності, або мають незначний ступінь творчості. Звертаємо увагу на термінологію, яка вживається в Угоді про асоціацію – фотографія, а не фотографічний твір. Це свідчить про синонімічність цих понять.

Фотографічні твори є творами, які створюють і використовують здебільшого у цифровому середовищі. До охорони творів у цифровому середовищі і викорис-

тання творів у цифровій формі повністю застосовують також положення Договору Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право. Зокрема, згідно зі законодавчими положеннями авторським правом охороняються фотографії, які є результатом творчої діяльності людини – як оприлюднені, так і неоприлюднені, як завершені, так і незавершені, незалежно від їх призначення, жанру, обсягу, мети (освіта, інформація, реклама, пропаганда, розваги тощо).

Передбачена вітчизняним законом про авторське право правова охорона поширюється тільки на форму вираження твору й не поширюється на будь-які ідеї, теорії, принципи, методи, процедури, процеси, системи, способи, концепції, відкриття, навіть якщо вони виражені, описані, пояснені, проілюстровані у фотографії.

У загальному розумінні фотографічний твір розглядають як зображення, отримане засобами фотографії або фотограми. Незважаючи на те, що чинне законодавство не містить визначення фотографічного твору, висновок про його необхідні ознаки можна зробити з аналізу загальних вимог до творів як об'єктів авторського права. Такими, зокрема, є творчий характер (як результат творчої діяльності), оригінальний характер (виражається у творчому способі вираження ідеї автора – кадрування, освітлення, фокус, налаштування камери тощо) та об'єктивна форма вираження (як результат перенесення твору зі свідомості автора у вигляді творчого задуму на самостійний матеріальний об'єкт, переважно у цифровій формі). Творчий та оригінальний характер фотографії нерідко ототожнюються як ознаки об'єкта авторського права. Усталеним у вітчизняній і зарубіжній доктрині є підхід, відповідно до якого охороняються саме творчі фотографії, або ж так звані фотографічні твори.

Не передбачена також законодавча дефініція цифрової фотографії як об'єкта авторського права. Цифрову фотографію, на думку деяких дослідників, можна розглядати як аудіовізуальний твір, діафільм, слайд-фільм чи відео-фільм з одним кадром (оскільки немає обмежень на кількість кадрів чи його довжину в цілому) [3].

Щоправда, тоді постає питання, як тут трактувати формулювання «серія послідовних кадрів» у визначенні аудіовізуального твору, який фактично є окремим об'єктом авторського права. Окрім того, відсутня вказівка на конкретну видову характеристику файлу (чи його формату), необхідного для зберігання твору, а також не надано визначення конкретному матеріальному носію для розташування твору (це може бути як карта пам'яті, так і компакт-диск, відеокасета чи інший матеріальний цифровий носій). У будь-якому разі очевидно, що це може бути будь-який файл чи формат, технічні характеристики якого дають змогу забезпечити необхідну якість фотографічного твору та можливість його відтворення за допомогою технічних засобів.

Файл з цифровою фотографією містить у собі не тільки саме фотографічне зображення, а й технічну інформацію про цей файл. Інформація про управління правами та технічні засоби захисту можуть міститися в цифрових фотографіях як у вигляді цифрових водяних знаків, так і у вигляді іншої відкритої або приховуваної інформації [3]. Безумовно, файл як цифровий об'єкт може вмістити всю вказану вище інформацію, що сприяє охороні авторських прав на фотографію.

Для виникнення і здійснення авторського права на такі фотографічні твори не вимагається реєстрація чи будь-яке інше спеціальне оформлення, а також виконання інших формальностей.

Авторське право і право власності на матеріальні об'єкти, в яких втілено фотографічні твори, не залежать одне від одного. Тож, відчуження матеріального об'єкта, в якому втілено твір, зовсім не означає відчуження авторського права і

навпаки. Цікавим з погляду практики є те, що для суб'єктів авторського права, організацій колективного управління та користувачів фотографічних творів існують Рекомендації щодо забезпечення правомірності створення і використання фотографічних творів. Такі Рекомендації, як зазначено у самому документі, розроблені з урахуванням норм Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів, Договору Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, Цивільного Кодексу України, Закону України «Про авторське право і суміжні права», постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження мінімальних ставок винагороди (рояліті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав», «Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір» [4].

Відповідно до вказаних Рекомендацій для правомірного використання фотографічних творів як об'єктів авторського права в знаках для товарів і послуг необхідно отримати дозвіл від автора чи іншого суб'єкта авторського права на ці твори [4]. Також дозвіл суб'єктів авторського права на фотографічні твори треба отримати у разі використання фотографічних творів як елементів інших творів (зокрема образотворчого, ужиткового мистецтва, дизайну).

Водночас маємо і «зворотну сторону медалі». Закон охороняє також і те, що автор фотографії бажає зафіксувати на ній.

Зокрема, йдеться про фізичних осіб, які можуть не бажати бути зафіксованими на фотографії, про інші об'єкти авторського права, фотографування яких трактується як відтворення тощо.

Так, у ЦК України у ст. 307 визначено положення щодо захисту інтересів фізичної особи при проведенні фото-, кіно-, теле- та відеозйомок. Відповідно до цієї статті фізична особа може бути знята на фото-, кіно-, теле- чи відеоплівку лише за її згодою. І це важлива гарантія забезпечення права на приватність такої особи та права на її особисте зображення. Водночас згода особи на знімання її на фото-, кіно-, теле- чи відеоплівку припускається, якщо зйомки проводяться відкрито, публічно, зокрема, на вулиці, на зборах, конференціях, мітингах та інших заходах публічного характеру.

Звертаємо увагу, що ст. 307 ЦК України визначає умови знімання особи на фотографію. Натомість у ст. 308 ЦК України йдеться про можливість використання фотографії, яка містить зображення фізичних осіб. Зокрема, фотографія, інші художні твори, на яких зображено фізичну особу, можуть бути публічно показані, відтворені, розповсюджені лише за згодою цієї особи, а в разі її смерті – за згодою осіб, визначених частиною четвертою статті 303 ЦК України. Водночас якщо фізична особа позувала авторові за плату, фотографія, інший художній твір може бути публічно показаний, відтворений або розповсюджений без її згоди. Крім того, без дозволу фізичної особи, яка зображена на фотографії, можна розповсюдити таку фотографію, якщо це викликано необхідністю захисту інтересів такої особи або інших осіб. Загалом у науковій літературі наголошують, що норми вітчизняного законодавства щодо фіксування на фотографії фізичних осіб потребують вдосконалення щодо порядку та умов фотографування, щодо розробки режиму поширення фотографій із зображенням фізичних осіб [2, с. 357].

Окремо звертаємо увагу на такий інститут, як свобода панорами, який характеризує можливість знімати на фото об'єкти архітектури, які розміщені у публічних місцях.

В Україні взагалі цей інститут фактично відсутній, що зумовлює можливість фотографування будівель та споруд. Водночас автори дизайнерських інтер'єрів та екстер'єрів нерідко забороняють фотографувати всередині або ззовні таких

приміщень, покликаючись на загальні положення про авторське право, а саме про можливість заборони використання дизайну, авторські права на який належать їм. Підставою таких заборон є те, що фотографування забезпечує відтворення їхнього дизайну, а на таке відтворення вони згоди не дають.

Загалом наукова спільнота підтримує необхідність реформування законодавства у цій сфері з наданням правової визначеності інституту свободи панорами [6, с. 118].

Принагідно зазначаємо, що право фотографувати відповідний об'єкт архітектури як об'єкт авторського права належить до особистих немайнових прав архітектора (відповідності до ч. 2 ст. 31 Закону України «Про архітектурну діяльність»). Такий підхід законодавця видається сумнівним, оскільки фотографування – це спосіб фіксації та відтворення об'єкта архітектурної діяльності як об'єкта авторського права, що є способом використання як правомочності майнового авторського права. Окрім того, цікавим є підхід законодавця, який забезпечує автору твору архітектури зробити фотографію цього твору у разі, якщо твір архітектури може бути знищено (ч. 2 ст. 12 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

Щодо захисту прав на фотографічні твори відзначаємо недосконалість застосування так званої процедури «take down notice», яка передбачена ст. 52-1 Закону України «Про авторське право і суміжні права» (яка визначає порядок припинення порушень авторського права і (або) суміжних прав з використанням мережі Інтернет). Цей позасудовий порядок захисту авторських прав у цифровому середовищі застосовують лише щодо таких об'єктів авторського права та суміжних прав, як аудіовізуальні твори, музичні твори (з текстом або без тексту), комп'ютерні програми, фонограми, відеограми, програми (передачі) організацій мовлення, що зберігаються в електронній (цифровій) формі. Натомість фотографічний твір не є об'єктом захисту відповідно до цього порядку, що є недоліком правового регулювання.

Висновки. Правовий режим фотографічних творів у вітчизняному законодавстві визначено неналежно, оскільки відсутнє визначення цього поняття, відсутні норми щодо особливості набуття та здійснення прав на фотографічні твори, процедура «take down notice» не застосовується до фотографій. Закон України «Про авторське право і суміжні права» не врегульовує застосування в Україні інституту свободи панорами. Вдосконалення також потребують відповідні законодавчі норми щодо фотографування фізичних осіб та щодо подальшого розповсюдження таких фотографій, зокрема, й у цифровому середовищі. Встановлено, що особливістю цифрових фотографічних творів є їх технологічна сутність, яка відображає трансформацію однієї форми відтворення в іншу (цифрову). Цифрові фотографії розповсюджуються швидко і безконтрольно, що ускладнює ефективний захист авторських прав їхніх авторів.

Список використаних джерел

1. Дорожко Г., Кіф'юк Є. Питання охорони та захисту цифрових фотографічних творів. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2010. № 4. С. 25–28.
2. Кулініч О. О. Авторське право на фотографічні твори та право фізичної особи на власне зображення: визначення напрямків наукового дослідження. *Наукові праці Національного університету Одеська юридична академія*. 2012. № 12. С. 349–359.
3. Особливості авторського права на цифрові фотографічні твори. 2020. URL : <https://kopirait.com.ua/osoblivosti-avtorskogo-prava-na-cifrovi-fotografichni-tvory/> (дата звернення 20.04.2022).
4. Рекомендації щодо забезпечення правомірності створення і використання фотографічних творів. 2016. URL : <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=->

- 33cec514-d70e-4df5-adbc-c9fba22daea8&title=RekomendatsiiSchodoZabezpechennia-PravomirnostiStvorenniaIVikoristanniaFotografichnikhTvoriv&isSpecial=true&showMenuTree=true (дата звернення 20.04.2022).
5. Тарасенко Л. Л. Об'єкти авторського права в цифровому середовищі: актуальні питання для національної безпеки. *Інтелектуальна власність як складова системи забезпечення національної безпеки*: ел. зб. матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф. «Інтерн-міст КИЇВ – ДНІПРО». Київ, 2022. С. 161–165.
 6. Улітіна О. В. Деякі питання авторського права на фотографічні твори: свобода панорами. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. № 34 (1). С. 116–119.
 7. Штефан О. Фотографічний твір як специфічний об'єкт охорони авторським правом. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2007. № 3. С. 3–9.

References

1. Dorozhko, H., Kifiuk, Ye. (2010). Pytannia okhorony ta zakhystu tsyfrovyykh fotohrafichnykh tvoriv. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*, № 4, 25–28.
2. Kulinich, O. O. (2012). Avtorske pravo na fotohrafichni tvory ta pravo fizychnoi osoby na vlasne zobrazhennia: vyznachennia napriamkiv naukovooho doslidzhennia. *Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu Odeska yurydychna akademiia*, № 12, 349–359.
3. *Osoblyvosti avtorskoho prava na tsyfrovi fotohrafichni tvory*. (2020). Retrieved from <https://kopirait.com.ua/osoblyvosti-avtorskogo-prava-na-cifrovi-fotografichni-tvory/> (data zvernennia 20.04.2022).
4. *Rekomendatsii shchodo zabezpechennia pravomirnosti stvorennia i vykorystannia fotohrafichnykh tvoriv*. (2016). Retrieved from <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=33cec514-d70e-4df5-adbc-c9fba22daea8&title=RekomendatsiiSchodo-ZabezpechenniaPravomirnostiStvorenniaIVikoristanniaFotografichnikhTvoriv&isSpecial=true&showMenuTree=true> (data zvernennia 20.04.2022).
5. Tarasenko, L. L. (2022). Obieky avtorskoho prava v tsyfrovomu seredovysyshi: aktualni pytannia dlia natsionalnoi bezpeky. *Інтелектуальна власність як складова системи забезпечення національної безпеки*: ел. зб. матер. IV Mizhnar. nauk.-prakt. konf. «Intern-mist KYIV – DNPPO». Kyiv, 161–165.
6. Ulitina, O. V. (2015). Deiaki pytannia avtorskoho prava na fotohrafichni tvory: svoboda panoramy. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*, № 34 (1), 116–119.
7. Shtefan, O. (2007). Fotohrafichniy tvir yak spetsyfichnyi obiekt okhorony avtorskym pravom. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*, № 3, 3–9.

PHOTOGRAPHIC WORK AS AN OBJECT OF LEGAL PROTECTION

Kh. Kmetyk-Podubinska

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000,
e-mail: khrystyna.kmetyk@lnu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-6572-7134*

The article analyzes a photographic work as an object of legal protection. The author researches the peculiarities of legal protection of photographs, characterizes their legal nature, analyzes the peculiarities of the exercise of copyright in photographs. It is established that a photographic work can exist in various forms, but as of today photography is created and

exists mainly in digital form, which determines the peculiarities of the exercise and protection of rights to it. It is highlighted that the national copyright law does not contain a definition of a photographic work, a photograph as well as a work made by means similar to a photograph, which is a shortcoming of legal regulation. It is proved that the object of legal protection is a photographic work, not a photograph, which may have all the features of the object of copyright. In addition, it is substantiated that the legal regime of a photographic work is also not defined in the legislation of Ukraine, which is a shortcoming of legal regulation. It is established that the Law of Ukraine «On Copyright and Related Rights» practically does not pay attention to the characteristics of a photographic work, only mentioning it among the objects of copyright. Moreover, it is proved that the features of a photographic work as an object of copyright are its creative character (as a result of creative activity), original character (expressed in a creative way of expressing the author's idea – framing, lighting, focus, camera settings, etc.) and objective form of expression as a result of transferring the work from the author's consciousness in the form of a creative idea to an independent material object, mainly in digital form). It is established that the creative and original nature of photography are often identified as features of the object of copyright. In turn, it is justified that a photograph and other works of art depicting an individual may be publicly shown, reproduced, distributed only with the consent of this person, and in case of his death – with the consent of persons specified by the law. It is proved that such an institution as the freedom of panorama, which characterizes the ability to photograph architectural objects that are in public places, is practically not regulated at the level of law. Consequently, it is established that the right to photograph the relevant architectural object as an object of copyright belongs to the personal non-property rights of the architect, but this approach of the legislator seems questionable, as the photography is a way to capture and reproduce the object of architectural activity as an object of copyright, which is a way to use property rights as a copyright. The imperfection of the application of the so-called «take down notice» procedure, provided for in Art. 52-1 of the Law of Ukraine «On Copyright and Related Rights», is stated, as this out-of-court procedure for protection of copyright in the digital environment does not apply to photographic works, which is a shortcoming of legal regulation.

Keywords: photography, intellectual property, copyright, digital environment, Internet, freedom of panorama, work of architecture, individual, image.

*Стаття: надійшла до редакції 07.04.2022
прийнята до друку 20.05.2022*